NĂM THỨ MƯỜI, — SỐ THỨ 1686 — MỖI SỐ : 0$02 — NGÀY THỨ BẢY 23 SEPTEMBRE 1922

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

MÉMOI

	Pha Lý sau nội thành Hanoi Phúc-yên Sơn-tây Bắc-ninh Hải-dương Hưng-yên	Nam-định Thái-bình Ninh-bình Thanh-hóa	Hải-phòng Tourane và các tỉnh Nam-kỳ	Nam-vang Đại-Pháp và các thuộc-địa	Ngoại-quốc
Một năm.	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 50	6 $ 50	9 $ 00
Các làng và Các công-sở	»	3. 00	3. 00	3. 00	9. 00
Sáu tháng.	3. 00	3. 50	3. 25	3. 20	4. 50
Ba tháng. .	1. 50	1. 75	1. 60	1. 60	2. 25
Một tháng.	0. 50	0. 60	0. 55	0. 55	0. 75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VINH
Rédacteur en chef : PHAM-HUY-LUC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 180

ANNONCES

Réclames à raison de 0 $ 10 la ligne au cent
Une seule insertion. . . . 0 $ 20 le c/m
Par contrat annuel
Par quatre insertions. . . 0 $ 15 le c/m
Réclame dans la 3e page. . . 0 $ 25 la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 20 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái hại com-đen đối với hạng kỳ-mục

Mấy kỳ trước ta đã bàn về vấn-đề này, mà còn hạng người hảo mục chưa nói đến. Chắc độc-giả chư-tôn, hoặc có người cho ta có ý giấu-diếm ẩn-ác cho bọn ấy, mà lắm lơ không nói : hay là vội vàng không xét, mà bỏ sót lại chăng ? Phải, những việc tập-kiện, thường ở ngoài ngàn dặm mà gần không trông thấy cái lông mi, thì lúc vội-vàng bỏ sót hoặc-giả cũng có. Còn như đã bàn đến cái hại, thì cái hại nào là chẳng sẵn nói cho mình, cái họa-hoạn của mấy bác phê-nhàn trong đám kỳ-hảo, ta có cần chi là phải tránh mà không nói. Sở dĩ bài trước chưa nói đến là vì cái hại com-đen ở hạng ấy lại có phần nguy hiểm đặc-biệt, nên ta để bàn riêng một bài. Vậy sau đây ta sẽ nói thêm vào, để cho góp đủ mặt các hạng người ăn com-đen lên trên tờ-báo. Đó cũng là một bức ảnh anh em đồng nghiệp tương-tự, mà truyền-thần kỳ niệm đến sau này !

Hảo-mục là hạng người nào ? Tức ta gọi nôm-na-ngay là quan-viên hèn Hảo, nghĩa là các hàng tổng, lý, kỳ, dịch vậy. Hạng người ấy là một hạng người giữa, nửa thượng-lưu mà nửa hạ-lưu : Đối với quan thì là đại biểu của dân, đối với dân thì là thừa-hành việc quan. Tình tiết trên dưới mà được liền lạc thông-đồng, hạng người ấy thật giữ phần gian tiếp làm then chốt mối giới cho hai đường quan dân thông đạt cùng nhau. Chính-sách hay mà dân ngu không hiểu thì cũng trở cho sự thi-hành, tình-tiệt khó mà quan xa chưa hay thì cũng khôn tìm đường biện-bạch, tất phải nhờ hạng người ấy mà quan được rõ tình-dân, dân được biết lệnh quan, thì sự thẩm-sự đạt tình, phần tư pháp hành, chính mới được dễ dàng công-chính vậy.

Song có những thế mà thôi đâu ! về phần di-phong dịch tục, hưng lợi trừ tai cho dân, phần nhiều nhờ ở những người ấy, cái chức « Đàn anh dân chị » trong làng trong xã thật là trọng-đại, uốn như việc cải-lương hương-chính mà mong có thành-hiệu, cũng phải nhờ ở người kỳ-hảo có kiến-thức có công-tâm, mà các người ấy ở hàng hảo-mục ta vẫn là sẵn có. Kia những làng dựng được nhà trường học, lập được nhà hộ sinh, con em có nghề có nghiệp mà làm ăn, hương chính ra mối ra mành rất hương hảo, chẳng phải là những làng có người kỳ hảo khá mà được thế ru ? Công việc cải-lương chống thành hiệu, phong-tục thuần hậu còn giữ gìn, mà gần đây có làng lại lập được cả Âu-trí-viện nữa. Thế há chẳng phải nhờ đến những ông « đàn quan » mà được thế ru ? Kẻ những công-nghiệp của các hàng kỳ-hảo ta thì thật cũng nhiều điều kết quả hay, kể đến cái chức-trách của hàng kỳ-hảo ta, thì thật cũng không thẹn gì với cấu « dân tổng-lý quốc công hầu » vậy. Thế thì hạng người ấy đối với xã-hội phẩm-giá có phải là hèn-hạ gì, ảnh hưởng có phải là nhỏ mọn gì đâu ? Một nước trông vào dân, một dân trông vào người đại biểu, cái vị-trí của các ông kỳ hảo ta trong xã hội, cũng quan trọng được như những nhân đẳng khác, có phải là nhục mạt gì đâu ?

Tuy-nhiên, cai địa-vị có thể làm nên được ích-lợi, thì cũng có thể làm nên được tai hại, cái tài trí có thể làm nên tốt đẹp, cũng có thể làm nên được xấu xa, những kẻ kỳ-hảo chẳng ra gì ở ta cũng không phải là không có. Mà cái thuốc-phiện lại là một thứ hay làm trái tính người, vậy nên những người kỳ hảo hay kia mà mắc vào, thì cái trí khôn tìm kiếm com-đen còn chẳng xong, hơi sức đâu mà theo đòi công-ích, cái thì giờ xoay xở bàn-đến còn chẳng rảnh, còn thời khác nào mà tính đến việc dân : cái nhiệt-tâm sẽ tàn nát theo đồng xát-tro, cái công vụ cũng chậm chương với cơn ngáp-vật, hẳn mất hết cái bản năng tươi tốt mà đồng một vai phê-nhàn rồi. Song nếu từng ra thì lại còn làm hại nữa, chẳng những không lo gì dân chức vụ, lại còn kiếm cách để khoét dân : Nào lúc đình đám, sách nhiễu bằng những cảu lỉ mốm, nào sự tang chay, đòi hỏi dồn những điều nợ miệng, thuế mạ thì ta khẩu nhũng tiền « tông sai » « trình kiểm », việc công thì tính làm những phí com-tro tiền hàng. Bàu cử thì bán phiếu thuận-bàu, đòi tiền sắp bút, khao vọng thì tán chuyện ân-hại, bàn việc làm to, thậm-chí những việc cưỡi-xin cũng kỳ kèo đòi phí trước-bạ, đòi chiếc áo mát rồi mới cho pha chèo nước đâu, những cái tệ vịn vào hương-tục mà khoét dân, không sao kể xiết. Ngoài ra nữa lại còn xui nguyên giục bị, đục nước béo cò, nay giản xếp việc này, mai đưa đón sự khác, thì cái thủ-đoạn có mối để kiếm chác, đem cái khẩu tài khuếch-bốt để quấy cán, tiêu tiền công-đàn, ăn hiếp kẻ lép, làm nát cả thôn xã, làm hỏng cả giáo-hóa, mà thường là có khi vịn những lời vô-lý để làm trở việc, tức như lấy câu « phép vua thua lệ làng » mà làm chậm-trễ việc cải-lương. Nói tóm lại, những hạng lý, hảo, đã sẵn tính tham tàn, mà lại có ông thần nha-phiền tế-ác vào thì chẳng khác gì lửa bỏ thêm dầu, bão to góp gió vậy. Ta thật đã từng thấy những kẻ ấy tham-nhũng hạch-sách, tiêu tiền công, bán quốc trái, mà làm đến tội tù, lại từng thấy những kẻ ấy lấy lý gian, bàn lế ngang mà làm trở cho sự cải-lương hương-ước. Dẫu bảo rằng cái thuốc-phiện cũng là nguyên-nhân sinh xuất, trường cũng không quá đáng nào.

Ấy là nói về phần ảnh-hưởng đối với trình độ tiến-hóa của dân, đến như phần gia-đình thì lại quá lắm, cái gia tư ruộng sâu trâu nái, cũng không phải là cái nhiên-liệu cháy không cùng, cái sinh-nhai chân lấm tay bùn, vốn không phải là sở lợi tức kiếm rất dễ, cho nên ông nào mà nghiện cũng đến phá nhà, phá nhà chẳng được lại đục-dân, đục-dân không xong lại phá nhà, một đời như thế cái hại nào phải nhỏ.

Thế mà giá ta vào một đám hội-hè nào, thì cửa đình ít ra cũng được 5, ô ngon bàn bèn le lói, nằm trên bốn mảy ông kỳ hảo đương thổi cái sáo Ân-độ để thờ thần ! Hay một đôi khi trong vụ trẩy thuế nào, thì ngoài hàng cơm cũng thấy những ông phê-nhàn ấy ôm lấy cái bàn đèn cung tân của chủ hàng, từng răng như sao-sa vậy. Thế thì biết các ông kỳ-hảo nghiện, xã-hội ta vốn sẵn có chỗ chẳng không. Cái hại ấy đối với dân-quê, đối với chính trị, đối với việc cải-lương, rất là nguy hiểm vậy.

Ôi ! một dòng nước có thể pha trong, cũng có thể pha đục, một sợi tơ có thể nhuộm trắng, cũng có thể nhuộm vàng, các bạn kỳ-hảo cũng tức như ngọn nước giữa dòng, sợi-tơ đương trắng, thế mà như thế, về phần xã-hội há chẳng có một cơ nguy-ngập lắm sao ?

Vậy mong rằng những kẻ đã thế, biết lỗi mà chừa, những người chưa thế, trông gương mà lánh. Làm chi đục nước tan nhà, ở người đã hại mà ta hay gì, cái tương lai của kẻ tham-nhũng, của kẻ mắc com-đen mà kiếm ăn ở ngoài nghĩa vụ cũng có thể chôn chân vào cùm cả đây ! Gọi là mấy lời trung-cốc với các bạn nghiện ta, nên mau đổi lối kẻo mà.....

B. M.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 22 Septembre 1922

Việc Đông-âu

Ngày hôm thứ tư, M. Poincaré, Lord Curzon, và M. Sforza hội nghị với nhau đều công nhận rằng nay của phải đặt một cuộc hội nghị có nước Anh, nước Ý, nước Pháp, nước Nhật, nước Hy-lạp, nước Roumanie, nước Yougoslavie, nước Thổ để ấn định các điều kiện giảng hòa ở Đông-âu. Ngày hôm thứ năm, M. Curzon và M. Sforza đã hỏi ý-kiến bản chính-phủ.

Báo Times có đăng một bức thư của Lord Grey bàn rằng nước Anh nước Pháp hai nước nên đồng-tâm hiệp-tác với nhau, nếu nước Anh tự ý vận động một mình, có thể xảy ra hại lớn. *Báo Daily Mail* khuyên chính phủ nước Anh theo gương nước Pháp và nước Ý, mà rút quân đóng ở các eo bể Đông-âu về.

Các báo nước Hoa-kỳ nói rằng nước Hoa-kỳ không dự vào những việc vận động của các nước Đồng minh đối với người Thổ ở Constantinople, hoặc ở Dardanelles. Các báo-quán Hoa-kỳ đều khen ngợi cái chánh sách đại-pháp.

Báo Débats có kể công trạng thầy-binh Đại pháp cứu-giúp nhân-dân tị-nạn ở Smyrne. Tàu *Phygrie* có chở 900 người tị-nạn ở Smyrne đến Marseille. Trong số ấy có 413 người Đại-pháp, có cả người Arménie, và người Hy-lạp nữa. Ai nấy trước khi lên bến đều cảm tạ ông chỉ tàu một cách sẵng sốt.

Tìm thấy cổ-tích

Ở cửa sông Veleg, người ta có tìm thấy di-tích một thành cổ của dân Hi-lạp ngày xưa. Nay mai sẽ đào xem thấy những gì.

Pháp với Anh

Nhà ngân hàng Đại-pháp lại nộp cho nhà ngân hàng nước Anh 9.000.000 livres, cộng từ trước nay là 13.000 000 livres

Một cuộc bay

Phi-hành gia Sadi Lecointe bay trong một giờ được 341 kilomètres, vậy từ nay ông giữ giải bay chóng nhất hoàn cầu

Hội Vạn-quốc

Hội Vạn-quốc có lai cảo cho các báo như sau này :

Đại hội-đồng vẫn bàn về các tờ trình của các tiểu hội-đồng.

Theo như lời M. Nansen (Na-uy) đại hội đồng quyết nghĩ rằng cái vấn-đề nhỏ lẻ sẽ để trình kỳ đại hội-đồng thứ tư bàn. Đại hội-đồng xin tòa Trị-sự rằng tiếp được tin tức gì về vấn-đề ấy sẽ để trình kỳ đại hội-đồng thứ tư nghĩ xét

M. Notta (Thụy-sĩ) trình bày công việc của hội-đồng thứ sáu về cái vấn-đề tiền dân. Các vấn đề tòa Trị-sự sẽ giải quyết.

Viên đại-biểu Ấn-độ có nói cái vấn-đề tiền-dân không phải là một vấn-đề riêng của Âu-châu, ở Phi-châu cũng có những tiền-dân Ấn-độ. Vậy ông xin Phái-bộ Nam-Phi-châu khuyên bảo chính-phủ lưu tâm đến việc ấy.

Viên đại-biểu nước Albanie có nói nước Albanie mong được một nước vững vàng ở Albanie.

M. Banfiy (Hung gia-lợi) thì nói cái tình trạng của các tiểu-dân khi ở Hung-gia-lợi ngày nay thực đáng như các điều khoản trong tờ hòa-nghị. Vậy nước Hung gia-lợi ưng thuận những điều khoản của tiểu hội-đồng bàn về việc ấy.

Song các tiểu dân Hung gia lợi ở các nước khác thì thật là lắm điều khổn cực, vậy xin hội Vạn-quốc trông nom cho các tiểu dân Hung-gia-lợi ấy được hưởng các quyền-lợi theo như trong tờ hòa-nghị về cái vấn đề ấy.

M. Hanotaux (Đại-Pháp) khuyên các tiểu dân nên ưng thuận các thể lệ mới, và cư xử cho phải chăng, và ông khuyên các chánh phủ và các tiểu dân phải nên nhường nhịn lẫn nhau cho êm đềm thỏa-thuận. Ở trong thì thế, mà ở ngoài thì có hội Vạn-quốc trông nom giáp đỡ cho.

Đại hội đồng ưng chuẩn bản tờ trình của hội đồng chánh trị về sự bảo hộ các tiểu-dân.

Đoạn, đại hội-đồng nghe bản tờ trình của M. Reynald (Đại pháp) về cái tiếng *espéranto* đáng để làm một thứ âm-thoại liệt quốc phụ. Đại hội-đồng quyết giao cái vấn-đề ấy cho hội-đồng coi về cuộc đồng lao cộng tác của liệt quốc về đương trí-thức.

Sau cùng M. Notta (Thụy-sĩ) xin giao cho tòa trị-sự xét cái vấn-đề của chánh-phủ Lithuanie, về sự ngược đãi những dân không phải là dân Ba lan ở trong hạt Vilna.

Thị-giá quốc-trái : 3./. 61. 85 — 4./. 1918 64. 50. — 5./. 1915 — 1916 78. 20 — 5 ½ /. 1920 90. 35. — 6 ½ /. 1920 92. 50.

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin cảo nghị mua báo khi có việc gì viết thư cần hỏi bản-quán, thì cứ biên cái số in ở ở giấy gói báo, hoặc là gửi cả cái bản-quán cái giấy quản lý, để cho người làm đỡ tìm kiếm. Xảo các ngài thường hay kỳ tên vẫn tắt, hoặc nhãn quá, không sao đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết ai mà trả lời.

Bản dự-án sổ chi-thu Bắc-kỳ về năm 1923

THIÊN XXIX

Sở Y-tế

(Các viên chức)

Khoản thứ nhất. — Các viên chức Âu-tây

A. — Các viên chức tại Thuộc-địa

1° Các viên-chức chuyên-môn

	Francs	Piastres	Francs	Piastres
1 viên thủ-hiến sở Y-tế. . .			20.000 +	6 315
3 viên thầy thuốc hạng nhất. .	16.000 +	5.515 =	48.000	16 545
2 viên thầy-thuốc hạng nhì. . .	14.000	5.115	28.000	10.230
4 viên thầy-thuốc hạng tư. . .	11.000	4.515	44 000	18.060
3 viên thầy-thuốc tập-sự . . .	9.000	3.990	27.000	11.970
1 viên hóa-học thượng hạng ngoại ngạch			16.000	5 515
2 viên thầy thuốc médecins majors hạng nhì ngoại ngạch, mỗi viên			11.320 f. 53	22 661
Tiền phụ-cấp tạm thời . . .				13.680
2 viên thầy thuốc aide majors hạng nhất ngoại ngạch mỗi viên. .			7.350 f.	14.700
Tiền phụ-cấp tạm thời . . .				10 080

2° Các viên chức không chuyên-môn

1 viên biên tập hạng nhất về ngạch Tòa-sứ, sang chức quản-lý nhà thương bảo-hộ Hanoi .	8.000 f.	+ 3 705 p.
1 viên chánh thị-dịch hạng nhất	5.500	2.725
1 viên chánh thị-dịch hạng nhì	5.000	2 515
1 người khán-hộ ngạch bình hạng nhất . .	4 500	2.330
4 người khán-hộ ngạch bình hạng nhì 4.000 f + 2.135 p. =	16 600	8 540
1 người khán-hộ ngạch bình tập-sự . . .	3 600	1.951
27	286 721	90.411 p.

Các viên chức tại các sở y-tế các tỉnh, và các trại hủi 15.885

B. — Các viên chức ở ngoài thuộc địa

5 viên chức đồ đồng mỗi viên.	60.000	
	346.721 f.	
346.721 f. tính theo giá bạc 6 f. . . .		57.787

— C —

Số tiền 10 °/. nộp vào sổ công-quỹ hưu-trí về 285.600 f.	28.560 f.	
Số tiền tính thêm lên 7/10e về 285 660 f. . .	15.792	
	44.352	
44.362 f. tính theo giá bạc 6 f. . . .		7.392
Cộng khoản thứ nhất được 170.975, so với số tiền về năm 1922 là 168.478, vậy hơn là 2.497 p.		170.975 p.

Khoản thứ 2. — Các viên chức bản xứ

A. — Các viên chức bản-xứ chuyên-môn

4 viên thầy thuốc thì sai hạng nhì mỗi viên	2.188 p.	8 752 p.	
4 viên thầy thuốc thì-sai hạng ba mỗi viên	1.870	7.480	
6 viên thầy thuốc thì sai hạng tư mỗi viên	1.650	9.900	
8 viên thầy thuốc thì-sai hạng năm mỗi viên	1.430	11.440	
13 viên thầy thuốc thì sai tập-sự mỗi viên	1.320	17.160	
35			54.732 p.
3 viên bảo-chế thì-sai hạng tư mỗi viên	1.320 p.	3.960	
2 viên bảo-chế thì-sai tập-sự mỗi viên	1.100	2.200	
5			6 160 p.
1 cô đỡ hạng nhì	684 p.	684	
5 cô đỡ hạng ba mỗi người	606	3.030	
12 cô đỡ hạng tư mỗi người	528	6.336	
16 cô đỡ hạng năm mỗi người	450	7.200	
18 cô đỡ hạng sáu mỗi người	360	6.480	
52			23.730 p.
195 người khán-hộ đỡ đồng mỗi người 272 p.			53.040 p.
Số tiền 4 °/. nộp vào công-quỹ hưu-trí về số tiền 137.682 p			5.506

B. — Các viên chức bản-xứ không chuyên-môn

Thư-ký.	8.900 p.
Ngạch dưới (khán-hộ công-nhật, người gác, canh cửa, cu li, bếp)	14.594
Lương một người tây-phái.	144
Lương một người đốt máy ô-tô cho sở chánh y-tế	360
Lương một người vận máy ô-tô chở người đau	360
Lương một người vận máy ô-tô cho hạt Y-tế Nam-định.	300
Cộng khoản thứ hai được là 167.846 p., so với số tiền năm 1922 là 159.137 p., vậy hơn 8.709 p.	

Khoản thứ 3. — Các khoản chi-tiêu phụ thuộc về các viên chức

A. — Các viên chức Âu-tây tại Thuộc-địa

§1. Lương bổng phụ.		22.380 p.
2. Phụ cấp đi khám xét		13.000
3 Tiền phụ-cấp của các ông thầy thuốc chữa răng		
Hanoi.	3.000 f.	
Haiphong.	1.500 f.	
	4.500 f.	
Tính theo giá bạc 2 f. 50.		1.800

4. Phụ-cấp của ông thầy thuốc chữa răng ở trường Thuốc Hanoi. 500
5. Tiền phụ-cấp của các ông thầy thuốc các nơi nghỉ mát Tam-đảo, Chapa, mỗi tháng 40 p. trong ba tháng 320
6. Tiền phụ-cấp ô-tô của hai ông thầy thuốc chánh bạt . . . 1.440
7. Tiền phụ-cấp trách nhiệm 516
8. Tiền phụ cấp từng miền. 4.200
9. Tiền phụ cấp vợ con tại thuộc-địa. 2.110
10. Phần số Y-tế phải nộp cho hộ Binh vụ về việc thay đổi hồn ông thầy thuốc ngạch binh, về mỗi ông 1.600f × 4 = 6.400 f. 1.067

B. — Các viên chức Âu châu ngoài Thuộc-địa

11. Tiền phụ-cấp vợ con ở Pháp 1.800 f. 300
12. Tiền phụ cấp riêng về việc trở về Pháp 6 000 f. 1.000
13. Tiền phụ-cấp đặc biệt về vị ăn dùng đất đỏ 3 600 f. . . . 600
14. Tiền phụ-cấp về việc khởi-hành ở thuộc-địa. . . . . »

C. — Các viên chức bản xứ

15 Tiền phụ cấp của ba viên dạy học tại lớp khán-hộ mỗi viên 120 p. 360
16 Tiền phụ cấp vì ăn thừa dùng đất đỏ của các viên thầy thuốc thi-sai, cô đỡ, và khán-hộ 10.528
17 Tiền phụ cấp đi khám xét của các viên thầy thuốc thi sai, coi công việc những lính thay các ông thầy thuốc Tây, 9 ông mỗi ông 360 p. 3.240
18 Tiền phụ cấp của một ông thầy thuốc thi-sai có văn-bằng bác-sĩ 360
19 Tiền phụ cấp của năm người lý-trưởng ở các trại hủi. . . 300
20 Tiền phụ cấp của mười người ký-mục ở các trại hủi. . . 240

Cộng khoản thứ 3 được 64.261 p., so với số tiền năm 1922 là 62.891 p. vậy hơn là 1.400 p.

Khoản thứ 4

Chi-tiêu trong một khu thí-nghiệm vệ-sinh. . . . . 10.000 p
Cộng khoản thứ 4 được 10.000 p. so với tiền về năm 1922 là 10.000 p. vậy không hơn không kém.

Khoản thứ 5. — Các khoản chi-tiêu về năm đã qua

Các khoản chi tiêu về năm đã qua mà chưa hết hạn. »

Cộng thiên thứ XXIX được 413.082 p. so với số tiền năm 1922 là 400 47 6p. vậy hơn 12.606.

VIỆC HANOI

Tin tàu — Tàu *Amazone* tới Haiphong ngày 23 Septembre, hồi 8 giờ sáng.

Quan Toàn-quyền Long tại Pháp. — Trong Vô-tuyến-điện ngày 23 Septembre có nói rằng quan Thủ-tướng Poincaré đã tiếp quan Toàn-quyền Long tại bộ Ngoại-vụ ngày 19 Septembre từ 16 giờ đến 17 giờ.

Phái-bộ Vân-nam yết-kiến quan Chưởng-lý. — Hôm qua gần 5 giờ chiều M. Sin là đại-lý bộ ngoại-giao Trung-hoa cùng với quan Lãnh-sự Bodard của nước Pháp tại Vân-nam và một viên phái-bộ nữa vào thăm quan Chưởng-lý Toussaint tại tòa án. Quan Chưởng-lý tiếp chuyện hồi lâu trong phòng rồi đưa đi xem mọi nơi.

Hội Hồng-thập-tự — Quan chánh Ngân-khố Paris gửi chức hội trưởng Hồng-thập-tự về Pháp nghỉ thì nay hội lại bầu M. Szymanski là quản-lý Ngân-hàng, hội-trưởng của hội ngày trước lên làm hội-trưởng.

Chi hội Haiphong vừa mới gửi lên một số tiền 1.000 đồng thì hội chính đã gửi về hội Trung-ương ở Paris rồi.

Cuộc sổ số cho hội Tương-tế. — Các vé đánh số cứu hội Tương-tế Nam-kỳ (Mutualité de la Cochinchine) có gửi bán tại Bắc-kỳ. Bến ngày 11 Novembre thì xổ số.

Võ Huế. — Quan Bác-sĩ Le Roy des Barres chánh sở Y-chính Bắc-kỳ đã vô Huế sáng hôm qua, cùng đi một chuyến xe-lửa với quan Khâm-sứ Pasquier.

Việc đấm tàu « Danreysar ». — Phủ Toàn-quyền có lại các cho bản quán tin sau này :

« Cứ như tin quan Khâm-sứ Trung-kỳ đã điện ra thì chủ tàu ấy là M. Delvallée cùng với 22 người thủy-thủ và một người hành khách ngồi trong một cái thuyền con thì đã lên được cả trên một cái thuyền lớn ở Phan-thiết cho ra cứu. Còn 9 người nữa thì các nhà đánh cá cứu được. Còn 24 người hành khách nữa của Khách vừa Annam thì chiều hôm qua vẫn chưa có tin tức gì hết. Một chiếc thuyền nữa cho đi cứu cũng chưa thấy về. Mong rằng chiếc thuyền ấy sẽ cứu đem những người bị nạn vào bờ được. Chủ tàu chưa biết làm sao mà tàu lại cháy được. Ông nói rằng một giờ sáng còn đang ngủ thì bỗng thấy lính linh nghe tiếng nổ ở trong tàu mang cả thảy 1 vạn 4 nghìn thùng dầu xăng, 3 nghìn thùng dầu hỏa và 130 thùng lớn đầu mezout.

Báo Nông-cổ một tuần ra ba kỳ. — Báo *Nông-cổ mín-đàm* ở Saigon nay mai sẽ ra mỗi tuần là ba kỳ mà lại thêm một phần chữ nho nữa.

Tàu « Malicieuse » đi Fort Bayard. — Quan Thiếu-tá Henri Lucas chỉ-huy tàu *Malicieuse* đã lên yết-kiến quan Toàn-quyền ngày hôm kia. Sáng hôm nay hồi 9 giờ, đã chạy đi Fort-Bayard.

Phái-viên Trung-hoa đi thăm nhà rượu và nhà thuốc lá. — Sáng hôm nay, các phái-viên Trung-hoa có đến thăm nhà máy rượu. Ông quản lý nhà máy ấy cùng với ông ký-sư Ng-Lễ có đưa các phái-viên đi xem chỗ làm rượu, làm bột, tàm đường nhỏ. Các ông lấy làm thích lắm, lúc 11 giờ ra về lại đi xem nhà thuốc lá trên Yên-phụ.

Chiều hôm nay, các phái-viên đi thăm lính Hà-đông.

Một cuộc diễn-thuyết về địa-dư — Đến tối thứ ba 26 này, hồi 9 giờ, M. Dussault là quan chánh sở Địa-chất Đông-pháp sẽ diễn-thuyết về Bắc-kỳ phía tây, tại nhà Nhạc-hội.

Trong ngạch cai-trị. — Hôm trước bản-báo đã nói rằng quan cai-trị Vayrac ở Quảng-châu-loan sẽ đổi về tòng sự tại phủ Toàn-quyền. Nay có tin rằng ông sẽ nhận một chức trong tòa chính-trị tại phủ Toàn-quyền.

M. Tastes, là quan phó-sứ ở Kiến-an thì nay đổi về làm chánh tòa nhất phủ Thống-sứ Hanoi thay quan cai-trị Garnier tạ thế.

Ngạch Y-chính. — Quan *Docteur* Nguyễn-văn-Thịnh xin từ chức thầy thuốc làm theo từ hợp đồng kể từ ngày 1er Sept. trở đi để nhận chức thầy thuốc chữa tại nhà thương An-nam ở Chợ lớn, cũng kể từ hôm đó.

Lại ở hàng Gai. — Trưa hôm nay, lại có một người vừa bị xe-điện nghiền gãy chân ở phố hàng Gai.

Thuế xe-đạp và xe-máy — Thành-phố Vien-tiên bên Lào vừa được phép đặt ra một thứ thuế các xe đạp chân hay đạp máy của những nhà ở tại địa-phận thành-phố mỗi năm là 1 p 50.

Nhà Vạn-bảo. — Quan Toàn-quyền đã cho phép trích ở kho dự-bị Bắc-kỳ một số tiền là 50.000 đồng để chi phí về nhà Vạn-bảo Hanoi.

Đường xe-lửa — Quan Toàn-quyền đã chuẩn y cái giá số Hỏa-xa định ra về việc cho chạy các toa có ghế nằm.

Việc thông-hành trên sông Luộc Chiều hôm qua, hồi 4 giờ, quan thống-sứ có tiếp mấy ông đại-biểu các chủ tàu đến thương-thuyết với ngài về những sự tàu bè đi lại khó khăn trên sông Luộc.

Người nào có giấy Quốc trái về đoàn, bất cứ năm nào, xin chiếu-cố lại hiệu FONDERIE TONKINOISE của HOÀNG-XUÂN-LÃN, số 39, Phố Hàng-quạt Rue des Éventails) Hanoi mà hỏi ; TRẢ GIÁ RẤT CAO, mua bán phân minh. 2042

Quan Đốc-tơ Bi-cơ man

Y-khoa Tiến-sĩ

Chuyên trị về các thứ bệnh :

Hệ sinh, chứng bệnh đàn-bà, con con-gái, các chứng tai trẻ con. Bệnh đau mắt, bệnh giang-mai và bệnh ngoài da, càng nhiều các thứ bệnh khác, vân vân..

Phòng khám bệnh ở gần cuối phố Gia-long, số nhà 53. Bắt đầu từ 1 giờ đến 5 giờ chiều. Ông mới số 314.

2047

Hội Bắc-kỳ quan lại ái hữu — Tòa quản-trị Hội quan-lại cần cáo cho các quan lại biết :

Các quan-lại gửi giấy tình-nguyện vào hội đã được hơn ba trăm người, thì số ấy đã xứng đáng mà bầu hội-đồng quản-trị như định có đủ danh dự quyền thế mà thay mặt hội.

Vậy hội-đồng quản-trị tạm-thời định đến ngày chủ nhật 29 Octobre 1922 là mồng 10 tháng 9 ta. 8 giờ sáng họp đại-hội-đồng ở hội Khai-trí tiến-đức để làm các việc sau này :

1· Bầu hội-đồng quản-trị nhất định.

2· Bàn định điều lệ riêng để thi-hành mục-đích thứ hai của hội là giúp đỡ thế lực hoặc tiền tài cho các hội-viên hoặc gia-quyến khi phải sự bất trắc mà có thành cần đến hội.

Họp đại-hội-đồng lần này là lần đầu, xin mời các quan viên hội đúng thời giờ ấy đến hội-đồng bàn luận cho được chu tất. Ông hội-viên nào không đi đến hội được thì xin ủy quyền cho hội-viên đi đến hội mà bầu thay mình. Sự ủy quyền ấy phải có lời giao cho hội-viên thay mình đề trình trước khi bầu thì mới được bầu thay.

Hội-đồng quản-trị sẽ gửi giấy mời đến quan Tổng-tốc, Tuần-phủ, Án-sát các tỉnh để vào hội mà xin các ngài thông đạt đến các hội-viên cho đỡ công và tiền phí.

Nay cáo cáo

Ngày 22 Septembre 1922

Thay mặt quan Hội trưởng

Quan phó Hội-trưởng tạm thời

Lê-trung-Ngọc

Trường Thể-dục. — Trong ba tháng nghỉ hè ở trường chỉ có những người nhóm luyện tập thể thao, còn học-trò nhỏ vẫn nghỉ.

Nay các trường Pháp-Việt đã mở cửa, các học-sinh đã hầu yên về việc rèn-tập trí não, thì cũng nên nghĩ đến việc luyện tập thể-thao để bồi bổ sức khoẻ (đào tạo nhân-tinh, không đơn đang việc đời một cách hoàn toàn.

Vậy trường Thể-dục đến nay 1 tháng mười tây này bắt giờ rước sáng lại mở cửa nhận những học-sinh cũ và mới. Những học-sinh cũ thì đã có một cái phiếu, khi đến trường phải đưa trình ông giám-thị trường để ghi tên vào sổ năm nay. Còn những người mới thì phải gửi đơn xin ông Kiểm-đốc trường, trong đơn xin của những người từ 9 tuổi tới 15 tuổi thì người cha hoặc người thay quyền cha phải ký tên nói « ưng thuận cho phép đi tập Thể-dục » (theo điều thứ 29 ở qui-pháp trường).

Khi một người nào được tập ở trường thì phát cho một cái phiếu vàng dẫn hiệu của trường (theo điều thứ 30 ở qui-pháp trường).

Còn về tiền phí-tổn về sự luyện-tập, thì theo điều thứ 18 ở qui-pháp trường, những người từ 16 tuổi trở lên phải giả mỗi tháng 0 p. 50, còn những học-trò từ 9 tuổi 1 đến 15 tuổi thời giả 0p. 20 một tháng.

Nhưng từ khi lập trường đến ngày nay đã 4 năm trời, người lớn hoặc tập thể-thao, hoặc đánh bóng, đánh quần (tennis) thì vẫn trả tiền, chỉ trừ những thiếu-niên là học-trò các trường công, trường tư thì được xá cả.

Nhưng xét ra trong các học-trò đến luyện tập ở trường Thể-dục, có con nhà giàu sang mà cũng được xá tiền công-phí ấy thì chẳng hóa ra không công lắm vậy. Vả lại trường Thể-dục làm một việc công-ích « Cải-lương nhân-loại » thì những người được hưởng sự lợi-chung ấy cũng nên ghé vai gánh vác lên phần phí cho trường. Lại biết rằng những nhà đã muốn cho con mình được hưởng nền giáo-dục hoàn toàn (trí-dục, đức-dục, thể dục) thì có bọ gì vài bào một tháng mà chẳng trả tiền công phí ấy cho trường Thể-dục.

Vậy nhà trường định rằng từ ngày 1 tháng mười này trở đi, chiếu theo điều thứ 38 ở qui pháp trường mà thu tiền tập thể-thao. Xét ra những học sinh nào thật nghèo, xin giảm thì trường sẵn lòng xá cho, ấy là một cách khuyến-khích những thiếu-niên nghèo mà thích tập thể thao vậy.

Giờ tập thì không có nhất định cho những người lớn, những người ấy có thể sáng tối muốn lúc nào tới trường cũng được, tối thì có thể tập qua 7 giờ vì ở trong trường đã có đèn điện.

Những học-sinh thiếu niên thì chỉ tập có hai buổi : *Sáng chủ nhật từ 7 giờ cho đến 9 giờ. — Chiều thứ năm từ 3 giờ rưỡi tới 5 giờ rưỡi.* Khi rà vào đã có giám thị trường coi sóc, theo kỷ-luật nhà trường.

Ai muốn xin tập ở trường Thể dục thì làm đơn theo kiểu sau này gửi cho ông Kiểm-đốc trường ở phố Ch-Wiélé (M. le Directeur de l'Ecole d'Ed. Physique, rue Ch. Wiélé Hanoi.)

Tên tôi là.....nghề.....tuổi.....ở phố....số xin ông Kiểm-đốc trường Thể-dục. Nếu tôi được luyện tập thể-thao ở trường thì tôi xin theo qui-pháp trường.

Ký tên....

Số học-sinh năm nay từ 9 tới 15 tuổi chỉ định 300 mà thôi, quá số ấy không nhận đơn xin nữa.

Ai vào tập ở trường chỉ phải sắm một cái quần đùi ngắn (caleçon) may mất độ 0 p. 80 mà dùng được 2, 3 năm.

Những người nhón ánh đánh quần (tennis) thì cũng phải làm giấy xin gửi đến cho ông Kiểm đốc trường theo điều 37, 38 thì những người đánh quần phải đóng 5 p. lúc xin, vào còn mỗi tháng đóng 1 p.

Kiểm-đốc trường lại cáo

Việc mở lớp dạy kế-toán ở Bắc-ninh. — M. Chapat chủ kho bạc ở Bắc-ninh có ngỏ ý với phòng Thương-mại Hanoi định mở một lớp dạy kế-toán ở Bắc-ninh cũng như lớp mở tại Nam-định khi trước.

Phòng Thương-mại tiếc không nhận lời được, vì cái số tiền chi phí mỗi năm những 400 đồng thì hội không chịu được.

Ngạch quan lại. — M. Ngô-ngọc-Liên, tri-phủ Ninh-giang được nghỉ dưỡng bệnh ba tháng, lĩnh nửa lương.

M. Ng-hữu Dương, trợ-tá Ninh-giang nay quyền việc phủ ấy.

M. Trần-lưu-Vị, tri-huyện Thanh-liêm (Ha-nam) vì có việc riêng, được phép nghỉ 3 tháng không lương, ở Thái-hà-ấp.

M. Phó-bá-Thuận, hậu-tuyển tri-huyện tạm quyền việc huyện Thanh-liêm.

M. Nghiêm-phúc Đồng, thừa-phái Phủ-cừ (Hưng-yên), được phép nghỉ 25 ngày.

M. Đặng-xuân-Lâm, cũng thừa-phái huyện ấy tạm kiêm cả việc thay M. Đồng.

M. Hàn-đình-Viên, thừa phái, hàm tăng cửu phẩm văn-giai, nay từ dịch, được thăng chánh cửu-phẩm văn-giai.

Ngạch thư-ký. — M. Ng-v-Tàu, thư-ký bậc nhất, ngạch tòa Sứ, nay bổ làm chức lục-sự tòa án đệ nhị cấp tại hạt quan binh thứ ba.

Ngạch Học-chính. — M. Trần-quốc-Khánh giáo học tập sư trường Sơ-đẳng Học-sơn (Hải-dương), ý như đơn xin, được phép nghỉ một năm.

Ngạch binh-sĩ. — M. Ng-văn-Hòe đội khố xanh Bắc-ninh, nay mông tháng quản khố xanh và bổ đi Xiêm-la.

M. Ng-văn-Bảo được bổ làm linh Cảnh-sát Laokay.

Học bổng. — Các cô nữ học-sinh có tên sau này đều mông cấp học-bổng mỗi tháng 8 đồng.

Melles Lê thị Hương (Lạng sơn); Ng-thị Đang (Hà-đông).

Còn số học-bổng của các cô tên sau này thì nay bỏ đi.

Melles Trần-thị-Thụ, Trần-thị-Ninh.

Một hội Ái-hữu nên lập. — Những người làm ở các sở công Nhà-nước mà đều cả các sở tư nữa, ngày nay hết thảy đều có hội Ái-hữu, thế mà duy có những cựu học-sinh tốt nghiệp ở Trường Kỹ-nghệ ra có đến 600 người thành đạt rồi mà chưa thấy đề hội Ái-hữu. Các cựu học-sinh trường Kỹ-nghệ mà đặt ra một hội Ái-hữu thì sẽ có nhiều điều ích lợi cho cả đoàn-thể, chứ không phải như mấy hội chỉ có xác mà chẳng có hồn, chỉ vụ danh lợi cho một vài người mà những bổ quyền lợi của cả đoàn-thể

Như những người không việc làm thì có thể nhờ hội Ái-hữu tìm giúp cho, những người túng bấn có thể nhờ hội trợ cấp cho, vân vân, nhưng hội Ái-hữu này mà đặt ra thì có một cái chức vụ cao-thượng hơn mà có lẽ chưa mấy nhà rõ là bồi bổ cho nghề của mình được phát đạt hơn, hoặc mới những nhà mỹ-thuật Đại-pháp chỉ bảo cho mình để mà cải-lương lấy nghề-nghiệp. Đó là một việc khẩn cấp tưởng các bạn đồng nghề không nên những bỏ.

N. đ. T. lại cáo

⊕ Trường Bảo-hộ. — Quan Bảo-hộ trường Bảo-hộ có lời nhắc lại các nhà có con muốn xin học tại các lớp Sơ-học (Petit collège) biết rằng giá tiền cơm và tiền học như sau này :

Ăn ở tại trường. . .	6 p. 00
Ở ngoài đến học. . .	2 00
Ăn tại trường một bữa.	3 00

Ai tin. — Lúc bảo sắp in, bản-quán được tin buồn rằng ông Thái-v-Thường, thư-ký thượng hạng làm ở nhà thương vừa mới tạ thế. Xin có lời viếng ông và chia buồn với qui-quyến.

Một nhà gá bạc ở hàng Gai. — Quan Dự-thẩm đã cho trát đi bắt Ng-thị-Cho tức Chưởng-Cho 36 tuổi, nhà ở hàng Gai, số nhà 34 về việc gá bạc.

Thuyền chuyển. — M. Nguyễn-v-Khúc, tri-châu hạng nhì tại Yên-dũng (Bắc-giang) vừa có nghị đổi-đi Lộc-bình (Lạng-sơn) mà chưa đi thì nay lại đổi đi Hữu-lũng (Bắc-giang) thay M. Đỗ-đình-Thiện.

M. Đỗ-đình-Thiện, thư-ký thượng hạng ở Phủ-thọ mới được bổ đi tri-châu Hữu-lũng mà chưa đi thì nay lại đổi đi Lộc-bình thay M. Ng.-văn-Khúc.

Các nhà kỹ nghệ Nam Kỳ ! Các ngài nên bày đồ hàng của các ngài ở Hội chợ Hanoi.

Nên thuê cửa hàng trước. Từ 10 đến 24 Décembre 1922.

3071

Tòa án Đại-hình — Sáng hôm nay tòa án Đại-hình xử việc sau này :

Hôm 3 Février 1922 độ 10 giờ rưỡi đêm có một bọn độ 7 tên Khách có đã khí giới sẵn đến sòng bạc ở phố Mới thuộc về tỉnh Lao-kay, đứa thì phá cửa vào ăn cướp, đứa thì đứng chiến ở trước cửa sòng. Bấy giờ dân sự trong phố nghe thấy tiếng pháo nổ, tưởng đập phá lẫn với tiếng người toan ra cứu. Song thấy bọn cướp ấy thét lên rằng ai mà ra thì đâm chết, nên ai nấy đều khiếp hãi không dám ra nữa. Trong sòng bấy giờ chỉ có người tài phú Khách và một người nhà sáng Annam đương lúc ngay cấp phải liều ra sức chống cự. Đánh nhau một lúc, bọn cướp ấy giết chết được cả hai người rồi, đục tủ ra lấy bạc và vơ vét cả quần áo và đồ đạc tất cả mất đến 260 đồng rồi thoát mất.

Trong sòng tất cả có hai người thì bị chúng giết cả, nên không nhận được mặt đứa cướp nào cả, sau người Khách chết sòng bạc nhờ cậy chuyện mấy hôm trước có người nói sòng bạc sẽ phải cướp, liều đi trình quan. Đến lúc quan bắt người bị phải lời mãi thì mới bắt được Ly-a-Géon tức Lý-a Nguyên tức Lý-Tài, tên Vay Ung tức Vay-a-Ung tức Vay-Cước Vay-a-Ngo, tên Lay sải Nhi tức Lay chi Nhi. Bốn bị-án tên này nhất vị kêu oan không chịu thì lẽ gì cả nên những tên đồng đảng khác không thể nào bắt được.

Tuy ba tên ấy chối, nhưng có đã chứng có rằng có đến ăn cướp ở sòng bạc ấy và khám cái trong người sòng có một cái lỗ đào để đứng dinh. xem như thế đủ biết là việc cướp này chúng lập tâm đã lâu rồi.

Tên Vay Ung đang xét thì chết, thế là chỉ còn có hai tên nữa thôi.

Hai tên phạm chưa can án bao giờ. Tòa xét xong tuyên án thì cho cả hai tên phạm vì xét không đủ chứ.g cớ làm tội.

Câu chuyện vỡ nợ. — Bản-quán tiếp được bức thư sau này, xin cứ y nguyên văn mà đăng báo :

Độ này Hà-thành ta đi đến đâu cũng được nghe câu chuyện của một nhà kia vỡ nợ kẻ hàng mấy mươi vạn, một chú Trung-hoa nọ mất bốn vạn, mấy bà bán-quốc nọ mất 8 vạn, ai nghe cũng phải lấy làm kinh-ngạc. Việc này có làm trỏ-lực cho thương-giới nước nhà hay không, thiết-tưởng đã có công-luận, nhưng người chủ-động việc này há phải là tay tầm thường, cái thủ-đoạn Đào-công tri-phú kia, nếu không bỏ cơ một chết thì vị tất đã chịu cam thất-bại. Còn những nhà bị thiệt hại ở trong cuộc thương-chiến này cũng không phải thấp cơ thua trí đâu bà. Câu chuyện « Đại-phá-trái » này ai lại không muốn tìm cho rõ nguyên-nhân, tuy vậy mà cũng không phải một câu chuyện lạ gì, cổ-nhân hiện đã từng trước ta mà dùng cái thủ-đoạn ấy làm nào-động trong một thời. Vậy ta nên mượn một quyền « Mai-nương Lệ-cốt » mới xuất-bản mà xem qua.

Song-phương lại cáo.

Tinh chất-phác của một người nhà quê. — Ngày hôm qua, đương lúc tòa xét việc, có một người nhà quê cầm một lá đơn chạy sồng sộc vào khiếu oan việc gì chẳng rõ mà viên chưởng tòa bảo ra cũng không nghe, cứ đứng vái mãi xin tòa chấp đơn cho. Quan chánh tòa thấy người sai bắt giữ người với tội-nhân đến lúc giải tán mới tha cho.

Trộm luôn. — Mấy tối nay nghe thấy chỗ nào cũng ta thán về nỗi kẻ trộm. Nhất là con đường dẫy bàng Hàm-long chẳng đêm nào là đêm chúng không lẻn cửa hết nhà này sang nhà khác và mấy tối nay lại thêm có đăng giật khăn nữa. Có lẽ con đường ấy chỉ thiếu một chút ánh sáng cho nên chúng mới dám thế.

Ước gì ở vùng ấy thêm cho vài ngọn đèn điện hay đèn thắp thì chúng mới không dám ẩn núp nữa.

X. lai cảo

Hỏa tai. — Chiều ngày 21, hồi 2 giờ rưỡi, nhà M. Đỗ-v-Xương ký về ở ngõ Nam-ngư phát hỏa. Lúc mới bốc thì hàng xóm đổ lại chữa tắt ngay được. Không thiệt hại mấy

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Một cụ mẹ-mìn đã có tuổi. — Một mụ già là Phạm-thị-Tư đã 65 tuổi, đang đạo chơi ở bến tàu, bỗng nhiên bị lính cảnh-sát đến bắt. Nguyên là mụ này đã già mà vẫn làm lẫm chuyện điều đảo. Hồi tháng tư vừa rồi, mụ can án 3 tháng tù về tội ăn cắp, mà bây giờ lại bị bắt về tội khác. Số là ngày tháng năm năm ngoái một người đàn-bà là Mme Lai-thị-Nghiệp cùng đi xe-hỏa với mụ ở Nam-định lên, mụ bỏ bùa mê vào trần cho Mme Nghiệp ăn, rồi lấy mất 72 p 40 mà lẫn đi mất. Nay Mme Nghiệp nhận được mụ bảo sở Cẩm thì mụ phải bắt tống giam.

Bị xe-lửa nghiền đứt đầu. — Đêm 21 Septembre một người đàn ông chừng 40 tuổi bị xe-lửa nghiền đứt đầu tại kilomètres 98–100, cách Haiphong chừng 3 kilomètres.

VIỆT-TRÌ

Một chiếc thuyền đắm. Một người chết, ba người bị thương.

— Cái thoi nhỏ của M. Ng-hữu-Cự ở Việt-trì sang Bạch-hạc, bồi 8 giờ 30 tối hôm 2 tây bị va vào tàu *Phan-la* ở Tuyên-quang về, vỡ tan ra mất mảnh. Trong thoi có chở 11 người và 70 chồng lúa đó. Vợ lái đò bị mảnh vỡ thuyền đâm phải lối rách và 3 người phu bị thương thì một người nặng hơn.

Việc rải ro chưa biết lối tại bên nào. Một người Khách thì tế ở Việt-trì là M. Hoc-Hing có cho người lái-đò khốn-nạn kia một cái quan-tài để chôn vợ.

PHÚ-LÝ

Đánh nhau. — Mới đây ở gần chợ có hai tên phu-xe tranh nhau một người khách đi ra ga, giá chỉ có hai xu mà thành sự đánh nhau kịch-liệt, một đứa đòn gánh, một đứa đẹp xe, kẻ đột người xông, gây cho người đi chợ được một trận chiến tranh tiểu-kịch. Sau nhiều người xúm lại can ngăn mới chịu thôi, vì hai đứa xu mà xuýt nữa phải vỡ đầu gãy tay.

Cây thanh-bình. — Ở đồng sông Châu-giang, cây thanh-bình mọc rất chóng, chẳng bao lâu mà gần chật từng khúc sông, thuyền bè đi lại, nước-nôi ăn dùng, rất là khó khăn bẩn thỉu. Mong rằng những làng gần sông, nên cứ theo địa-phận mà với bỏ, kẻo nữa rồi có lúc mất sông chẳng còn kịp bằng cây thanh-bình.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-NGÃI

Quan Đốc mới — Trường Cp-thể bản tỉnh năm nay, quan Đốc-giáo Griffon xin đổi, còn ông Đốc Phan-tiến-Thịnh đổi đi Vinh, việc học-hành trong bản tỉnh giao về một tay quan Đốc mới là ông Phạm-văn-Diện ở trường Đại-học mới ra vài năm nay.

Hỏa tai. — *Mới đây lúc một giờ chiều*, nghe tiếng chuông liên dồn tây đánh rất dữ dội, ai nấy lật đật ra xem thấy lửa cháy ở trong thành, khói bay nghi ngút, còn bốn phía của thành đều đóng, ai vô cũng không được, lại gặp cơn gió nam mạnh quá, tuy có ống thụt vòi rồng đến chữa, mà chữa cũng không lại, cháy hết mười mấy cái nhà toàn là nhà của mấy viên tăng sự cả.

Nghe đâu quan Công-sứ tư xin cho được hai trăm bạc mà phân cấp cho mấy nhà bị nạn. Tội nghiệp thay !

(Còn trang thứ ba, cột thứ hai)

Tiên-sinh ngâm gì thế?

— Có gì đâu, đói cần ăn cần một ông cụ hay thơ nhất trong làng thơ mừng hiệu THỤY-KỲ, làm ảnh ở phố Đường-thành số 18 xin đọc lại ngài nghe :

Quản chi thuật đi quan nhân, kinh lý phân minh trần diện mục,
Ngã thả nẫn như kim thế, trần trung vật sắc kỳ anh hàng.

— Ồ, thế ra hiệu ấy khéo lắm mới đáng khen thế nhỉ ?

— Không những thế, hiệu ấy lại cũng vừa được thưởng ngân tiền nữa đấy.

Truyện xong liền dủ nhau đi chụp ảnh thì quả hiệu Thụy-kỳ khéo thực.

Hỏi kẻ phải đau

Mấy hồi các người Nam Việt phải đau nguy, phải nghỉ làm, phải đau khi quản mà ấn chữa thuốc không phải dường, hoặc là 42 không chữa chạy nốc cả, nay hỏi những người phải đau khi quản đã kinh nhiều, hoặc phải đau ở phải ; nay hỏi các người phải chứng lao, nay tôi khuyên các người nên chữa ngay đi.

Bệnh đau phải, trước kia tôi đã bảo là một bệnh ghê gớm, vì bệnh ấy là một bệnh truyền từ nhược tôn. Nghĩa là ai có bệnh ấy thì truyền cho con cái, truyền cho cả một đời người sau nay không nòng được nhiều và phần nhiều không sinh đẻ được.

Lời tôi nói đây quan trọng thế nào các người có hiểu không ? Nếu có bệnh mà không chữa đi, thì trong 50 năm, hoặc 100 năm nữa, giống Nam Việt tiêu diệt mất, vì người có bệnh lao thì sinh ra những con cái phần nhiều không sống được. Người có bệnh lao mà có thể sinh con đẻ cái được, thì chỉ sinh con cái yếu ớt, gầy mòn thôi.

Hỡi người Nam Việt, nên các người không muốn giống Nam Việt hao mòn đi, nên các người không muốn giống Nam-Việt tiêu diệt đi, thì chữa bệnh đi mới được.

Vậy cứ viết thư cho hiệu Bảo-chế MONTÈS số 84 *Paul-Bert Hanoi* mà hỏi mua một lọ BRONCHOSERUM giá là 9 hào. Sáng và chiều trước khi ăn cơm, thì nếm một thìa xấp, uống một lọ, thì t. ấy khỏe mạnh và hết đau.

BRONCHOSERUM
Một lọ . . . 0$90

Vin Tonique Tonkinois

Rượu tonique vừa bổ lại vừa ngon, rất có ích cho dân hà ở cũ.

DẦU CÁ MỚI ĐẾN

Thật tươi, thật tốt. Dầu cá có nhiều thứ, thứ hung-hung (*blonde*) và thứ mũi nâu (*brune*)

Thứ hung-hung (blonde) mới thực là tinh tốt, mà thứ hung-hung (blonde) ấy chính là thứ Dầu cá của hiệu *Montès* bán, quý-khách nên nhận kỹ kẻo lầm.

Thuốc chữa bệnh hen rất thắng hiệu (SIROP N)
Một chai . . . 1$60

Thuốc viên bổ huyết « Pilules Pinck »
Một lọ . . . . 4$ 45
Bộ 0$65 đến 0$ 70
Sáu lọ . . . . 24$ 50
Bộ 3$50 đến 3$ 75

Thuốc nước bổ huyết « LE PEPTO KOLA ROBIN »

LE SIROP D'HÉMOGLOBINE MONTÈS
Thuốc (mau-bổ bổ huyết
Mỗi chai phần tư lít. 1$ 00
Một lít. 3 50

MORRHUOL CHAPOTEAUT
Simple et créosoté. Dầu cá viêm xang nổi tỷ và bạng chữa bệnh lao

CACHETS ANTIGRIPPE
Trị bệnh sốt dịch : như bệnh grippe bệnh cảm, về mùa này thường hay hại người nhất là bệnh grippe, nhiều người phải chỉ trong vài ngày thì chết.

Ai có người phải bệnh ấy nên đến bán-hiệu mua 3 viên thuốc antigrippes. Thuốc này rất thần hiệu để cứu vớ số người ai cũng biết tiếng.

Giá bán mỗi viên một hào
Cách dùng : cách 3 giờ đồng hồ nếng một viên rồi nếng nước rõ nóng, đắp chăn cho ra mồ hôi. Hễ càng ra được nhiều mồ hôi càng mau khỏi, nếu muốn cho chóng ra mồ hôi thì nếng rõ nhiều nước nóng và ở người cho nóng đến thì chỉ trong 24 giờ là khỏi.

Bào chế MONTÈS, 84, phố Paul-Bert, Hanoi

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Có trại đất bán

Hai cái trại ở đất Lương-xứ rộng 8 648 thước vuông và Linh-quang rộng 3.720 thước vuông. Hai cái cách nhau độ 50 thước mà gần ở Giám Hanoi cả.

Hỏi tại **M. TRẦN-LIỆT-ĐƯỜNG**
142, Rue Chinoise, Haiphong
3007

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC CỦA NGƯỜI VIỆT-NAM
錦 全 寶 商
BIJOUTERIE - ORFÈVRERIE
NAM-BẢO
Hanoi 16, Rue de la soie, 16 Hanoi

CHẾ TẠO — Vòng, xuyến, hạt, nhẫn, giây đeo đồng hồ, giây truyền, dây gây, chìa ổ, bút chì, vỹ thuốc lá, hộp thuốc lá, vỏ điếm, v. v... bằng vàng đúng tuổi đúng cân và toàn bạc nén. Có nhiều thợ khéo để làm bằng tiền các qui khách đặt lối-riêng.

BÁN : — Vàng điệp Vinh thinh-long một đã thực đủ cân mười, ngọc-thạch, giấy đeo thẻ-bạc, giây kim-khánh giấy kim tiền, đồng-hồ quả quít vỏ bạc và vỏ kim, v. v.

Buôn bán chắc chắn, tốt lấy sự tin cẩn làm gốc.
2 42

Ngài nào có phiếu quốc-trái hoặc phiếu cổ-phần hay trái-phiếu của các hội công-Thương khác muốn bán thì xin mời quí-bộ lại hiệu tôi xin tính giá thiệt cao vì có người cần đến nhờ tôi mua hộ nên được giá hời lắm lắm.

Này kính-bạch,
ĐỨC-LONG Thương-cục
Số 90, Phố Mã-Mây, Hanoi
(Tonkin)
3000

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hano
MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chân-song bằng xi-măng. Được nhiều giấy khen của nhà-nước.

Hộp tối, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mời nhiều cố.

2045 MẬU-THỊNH kính cáo.

Hòa-thượng la làng. — Mới hôm rằm trung nguyên đây, các thầy chùa ở chợ sơn đều tụ về tổ-đình là chùa Thiên-ấn, nào là thiện-nam tín-nữ đều đến cúng chùa, xem rất náo nhiệt, nguyên chùa Thiên-ấn đã lâu năm chưa có ông Hòa-thượng, việc chùa giao cho ông Trú-trì quyền cả, mới có chức Hòa-thượng non năm nay. Ông Hòa-thượng nầy là một ông thầy chùa Phước-quang được tôn lên, song chùa Phước-quang cách Thiên-ấn xa, ông làm Hòa-thượng phải ở tại Thiên-ấn không về Phước-quang được mà xem xét chùa riêng của mình, nên kỳ nầy ông tinh tôn ông Hoằng-Tiếp ở chùa Tây-thiên về hạt Bình sơn làm chức « Kiết ma Hòa-thượng » đặng điều đình việc chùa Thiên-ấn, đặng ông rảnh chưa lên xuống thăm viếng chùa Phước-quang là chùa riêng của mình ; khi sửa soạn tôn ông Hoằng-Tiếp lên không ai nói chi cả, đến chừng thỉnh ông Hoằng-Tiếp ra bàn ngồi đặng thọ tôn thì có mấy người thấy chùa chụp cỗ vất xuống đất, rồi cởi cả ý hậu ra, ông Hoằng - Tiếp bị vệt đao quá, nằm ngay ra làng xóm tiếp cứu, nào là thiện-nam tín-nữ ai thấy cũng kinh ngạc, có người hỏi rõ căn do thì mới biết ông thầy Hoằng-Tiếp là một người có tội trong chùa, vì năm trước ông ta bán ruộng Tam-bảo của chùa Thiên-ấn mà ăn, nên nay tôn lên « kiết ma Hòa-thượng », chư sơn không chịu, còn ông ta không biết tự xét lỗi của mình, nghe xấp tôn mình lên, không hề thỏi nhường cho ai cả, cứ sửa soạn tử tế, lên bàn ngồi đợi chúng tôn, nên các thầy chư sơn thấy vậy đã ghét sẵn rồi, để ông ta lên bàn ngồi rồi vật cổ xuống cho xấu, rồi kéo ra sau hậu liền. Nghe đâu sau các thầy và thiện-nam tín-nữ bắt lỗi thầy Hòa-thượng trước quang vì ông ta bị lỗi nặng quá, làm cho ông ta phải đọc kinh sám hối.

BÌNH-ĐỊNH

Cướp của hay sát nhơn ? — Bữa đêm 26 tháng sau tà, ở làng Phù-mỹ, thuộc phủ Tuy-phước, tại nhà ông thổ chủ bị một bọn cỏ-đỏ năm sáu đứa, nửa đêm kéo tới gõ cửa, kêu chủ-nhà. Ông thổ chủ nghe kêu bèn thắp đèn mở cửa, thì thấy một người trấn trưởng thò gậy đâm vào ; ông thổ chụp lấy gậy, và thoát ra ngoài sân mà la kêu làng xóm, vì ngờ là quân trộm.

Ông vừa bước ra sân thì thấy một tên khác cầm giải gậy áp vào đánh mình tứ tung, ông một mình cự không nổi, chỉ cầu gậy đỡ, và la làng xóm. Trong lúc làng xóm chưa tiếp cứu, thì ông thổ-chủ đã bị nhiều thương rất nặng, từ đầu đến chơn ; đến thì hay lỗ sau, hông nước thì trọc, quân bọn lấy bình như cỏ đánh chết, nhưng may làng xóm tiếp cứu kịp thì chúng phải thảo chạy.

Đang lúc mấy đứa kia đánh chồng nhà, thì thằng vợ trước cứ mặc thích quơ quát mở đồ hàng để mà lấu.

Vợ ông thổ thấy chúng đánh chồng cũng nóng lòng, lấm con chạy ra la, thì chúng lấm luôn it gậy, phải lấm thinh ngồi nhìn, mà may bị thương nhẹ.

Lúc làng tiếp cứu thấy sự như vậy bèn báo phủ, (vì chỗ đó gần phủ). Quan đi sơ vấn và lo cho thổ-chủ tôi nhà thương Qui-nhơn mà điều-trị, hiện nay hãy còn chuyển chữa tại nhà thương.

Ông thổ-chủ lấy đã nhận diện được một vài-tên bọn ấy và quan đã bắt giam tra. Song chưa thấy ra mối manh gì.

Tiết trời. — Đã nửa tháng nay, trời làm ra phong điệu vô thuận luôn, cứ đêm mưa ngày nắng, đồng điền rất là may mắn, vì lúc ni là mùa phát hóa gặp tiết trời thuận cảnh thì chắc là no.

Song cũng sao cho đừng có lụt sớm mà hỏng ăn.

Việc Nam-kỳ

BÀ-RỊA

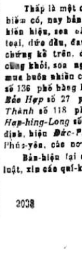
Cá mập cắn. — Tại làng Long-hương có tên Ng-v-Biết, 20 tuổi, là người thợ chài lưới mới bơm nhằm ngày 18 Août đi lặn hụp bắt cá làm sao không bị ăt mà bị phải cá mập phập nhằm tay. May dứt có một miếng mà thôi, không thì đã cụt tay rồi.

Ô-MÔN

Cãm dao toan chém. — Ngày 6 Septembre 1922, tại chợ Ô-môn có xảy ra một vụ ban đêm còn rầy rà với nhau, sau rồi hành hung cãm dao toan chém, may có làng bắt kịp, không thì cũng bị trọng thương, sự tích như vầy : Trần-thị-Rót là vợ của tên chệc Trương-Xiêu vốn là một tay kiêu-hãnh, ngày 6 Septembre 1922, bỏ hoán tên nói ai bắt mất một con gà của nó, kế chồng là Trương-Xiêu ở ngoài tiệm đi về nghe vợ nó nói mất gà, không hỏi đi nói lại đợt miệng chưởi « Xóm iếy xấu, xóm iếy thai, có cấp gà hoan ». Gần nên đó có thị Muốn ngoe nói trái tai mới kêu Chệc Xiêu mà nói « Nếu ai nói gà thì chưởi, cho sao lại chưởi cả xóm vậy ». Chệc Xiêu nghe qua liền ở lên thì Rót biểu ra đánh đi. Lên Cảnh là con thị Muốn ngoe Xiêu chưởi mẹ mình, mới ra đánh, thì tên Sua là con tên Chệc Xiêu, cầm dao ra rượt chém, thị Muốn la lên, có hai người làng chạy tới mà bắt thì tên Trương-Xiêu giành giựt con dao gậy làm hai và đương cự loạn tới làng.

Sau khi giải đến làng Hương-quản lấy lời khai báo nội vụ giải đến quan, thì không biết sao mà dẹp phạt tên Sua một đồng bạc về tội làm mất sự bình an ; lấy bạc bỏ vào công nhu. Tên Sua nầy cách hai tuần trước đã có phá một cái quán, Tòa đã phạt 6 quan tiền vạ ; nay cãm dao nữa đọa người nữa, mà làng phạt một đồng bạc, thật là có phước lắm.

DẦU BẠC-HÀ TỐT THƯỢNG HẠNG

Thứ dầu bạc-hà này do người Đại-pháp chế ra, chữa các bệnh nhức đầu, đau bụng, tê thấp rất là thần hiệu.

Dầu đựng lọ nhỏ, lại có cả vải cao su bao kín nút, không khí nào hả được.

Mỗi lọ chỉ đựng có ba grammes dầu mà thôi.

Giá bán rất rẻ.

Nên nhận kĩ dấu-hiệu là « HAI CÂY » (DEUX PALMIERS).

3051

萬 蘇 濂 荊 外 北 寧 堂 THUỐC THẤP SOA NGOÀI

Thấp là một chứng thường có, mà cần được thứ thuốc chữa cho khỏi ngay thực là hiếm có, nay bản-đường có tinh chế ra một thứ thuốc nước, dùng để soa ngoài thực đã kiến hiệu, sau vận khỏi đây, chuyên trị về các chứng phong bàn, tê thấp, bán thân bất toại, đứa đầu, đau lưng, đau xương, đau gân, ngoại cảm ngộ nặng, đàn-bà đẻ đau lắm, các chứng kể trên, dùng sau rất hiệu, chứng mới sau thì khỏi ngay, chứng lâu sau nhiều cũng khỏi, sau ngoài rất hay, nông thì không được, lọ nhỏ giá 0p. 30 lọ nhà giá 0p. 10 mua buôn nhiều có trừ hoa hồng, các cửa hàng bán hộ như sau này : Hiệu *Mạc-Bình-Tư* số 136 phố hàng Bông, hiệu *Vĩnh-Sương* số 27 phố Bà-trưng, hiệu *Quảng-lợi* số 32 và hiệu *Bến Hẹp* số 27 phố Cửa Nam, hiệu *Phương-Bình* số 100 phố Cầu gỗ, hiệu *Vĩnh-hợp-Thành* số 118 phố hàng Buồm, hiệu *Phạm-xuân-Trang* số 62 phố hàng Bạc Hanoi, hiệu *Hợp-hàng-Long* số 21 phố khách Haiphong, hiệu *Hoa-sinh-Đường* số 127 phố khách Nam-định, hiệu *Bắc-Phong* số 186 phố Đông-thị Hải-dương, hiệu *Phúc-Hưng* cửa hàng tạp hóa Phủ-lý-nam, còn mới bán hộ kể trên, giá bán nông nhất định như tỉ lệ cả.

Bán-hiệu lại có bán các sỉ sánh và ngại-định cải-lương, và Nông Việt tăng san tân loại, xin các qui-khách chiếu cố.

Cẩm cáo lâm
Nay kính bạch.
Vạc-Xuân Đường, số nhà 211 phố Tiền-an, Bắc-ninh

NHÀ-ĐỂ MỚI

70, Phố Hàng-Bông, Hanoi

Nhà Đẻ quan Docteur PAUCOT có 40 buồng sạch sẽ, thuốc mạc, đèn máy, đồ dùng như phòng khách Ô-tên, có người hầu hạ nước nôi, giặt-giũ, và phải áo lọt lòng, nữa, chai nước nóng cũi và cỏ lĩ, có xiếm.

Sự trông nom lại có hai bà Sages-femmes đã từ chức rồi là bà Phạm-thị-Lý và bà Ng-thị-Yến ở hẳn trong Nhà-Đẻ hàng Bông để đỡ đẻ và tiếp dãi các bà, mà tối ngày nào cũng lên thăm bắt mạch khai đơn cũng không lấy tiền. Bà nào muốn tiện mới về đỡ ở nhà cũng được.

Ai bằng huyết, tiểu sản huyết bạch, kiêm hoi, muốn chữa đẻ cho chắc cũng được (nằm riêng). Xin mời lại xem và hỏi cách thức

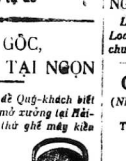
Mỗi bà một buồng 10 ngày. **8$00**
Mỗi bà một buồng, 10 ngày. **10.00**
Mỗi bà một buồng, 10 ngày. **15.00**
Mỗi bề hai buồng, 10 ngày. **20.00**

Ra vào tự do
2557

BUÔN TẠI GỐC, BÁN TẠI NGỌN

Có lời kính đạt để Quý-khách biết Công-ty chúng tôi mở xưởng tại Hải-phòng làm đồ các thứ ghế mây kiểu « Thonet » :

Chaises
Canapés
Fauteuils
Rocking-chairs
Porte-manteaux
Tables et Lits

Marque "LION"

Quý-khách ở xa cần thứ nào, mua buôn hoặc mua lẻ xin viết thư cho Công-ty chúng tôi sẽ gửi ngay kiểu-mẫu và giá-cả để cho Quý-khách biết.

NAM-TÂN
66, Boulevard Bonnal, 66
HAIPHONG
3062

Nước hoa vệ-sinh mới sang

Kính trình các quý-khách biết rằng hiệu tôi bán thứ nước hoa Jean de Parys gọi là Arôme des Fellahs đựng để trép thuốc-lá, thuốc-điếu và xì-ga.

Lại có bán đủ các thứ như sau này : nước gội-đầu, cu-rem, phấn, xà-phòng thơm, rửa mặt.

Bán tại hiệu VŨ QUANG-PHÚC
Thừa-khoán
42, Phố nhà Thờ, 42, Hanoi
Độc-quyền Bắc-kỳ Bán-lẻ

Bán cất và bán lẻ, giá tính phải chăng.
3058

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Trùng-hiển, số nhà 84 Hanoi.

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
84 Rue Paul Bert Hanoi.

PHÒNG - THĂM - BỆNH
CỦA QUAN
Khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thường thọ độ ngũ đến 8 giờ Bắc-đầu bội-tinh. Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Saïd Al-cập Rồ.
Ngoại-khoa, hộ-sinh; chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Phòng thăm bệnh t.i SƯỜNG GIA-LONG, 32.
KHÁM BỆNH : GIỜ 2 đồng một lần
3018

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Thuốc này thiệu đăng làm nổi danh tiếng cho ngươi bào chế ra, vì hiện đã đăng khắp trong các nhà thương và các nhà nuôi người ốm ở bên nước Đại-pháp; Thuốc này ngày nay ai ai cũng đã biết tiếng, mà lấy làm qui-báu, lấy làm tin dùng, vì là một thứ thuốc có giá trị đặc biệt; Kẻ yếu kẻ có thể bệnh nh thuốc này có thể chữa khỏi : bệnh suy nhược cả đàn ông, đàn bà; bệnh thứ thần của con gái đến thì; bệnh yếu đuối trong khi tinh nghiêm, trong khi có sức cho con bú; bệnh một nhọc quá về sự làm ăn, bệnh ngọ nghẽ; bệnh đau lưng, đật gân, vân vân.

Chỉ dùng vài lọ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu đầu nai) thì các bệnh kể đều khỏi hết.

Ở cửa hàng bào chế to 026 đó bán rất

CÁC CUỘC ĐI XEM

緊 SĂN NHIÊN 緊

Tối thứ bảy :
ĐỨC BÀ THƯỢNG-NGÀN
Khi hai bà ra có hát mấy bài giọng Mường rất hay rất la.

Tối chủ-nhật :
LƯU-BÌNH ĐỀ NHỊ
Vai nhất hồi Thái-sư lập kế hại Dương-Lễ. Lý thú nhất hồi Châu-Long liều mình kết duyên với Thái-sư để dò la Thâm nhất hồi con Lưu-Bình thế tử cho con Dương-Lễ.

Tối thứ hai :
KHÁCH MÁ - HỒNG NHIỄU NỐI TRUẬN - CHUYỆN
Bạn đón thay phận đàn bà, nhời rằng bạc mệnh vẫn là nhời chung.

Tối thứ ba :
NGỌC THIỀM KỲ - DUYÊN
Lã phu-nhân cùng con gái là Thái-Loan ngồi ngoan-nguyệt, bàn văn-chương lắm câu cực kỳ lý thú.

CINÉMA PALACE

(Nhà chiếu-bóng lớn phố Paul-Bert)

Tuần lễ từ thứ tư 20 đến thứ ba 26 Septembre 1922
TUẦN LỄ ĐẠI-HỘI
Ba buổi ban ngày thứ năm và chủ nhật chớp lấy 5 giờ chiều, thứ bảy chớp 5 h. 30

CHƯƠNG-TRÌNH
THỜI-SỰ « ÉCLAIR »
« CON PHƯỢNG MÀI CON »
Hồi II
Nghỉ
Lần thứ nhất ở Bắc-kỳ
LÝ TƯỚNG VỀ DANH-DỰ
Đại bi kịch 2 hồi
CẦN MỘT NGƯỜI THẦY GIÁO DẠY HÁT
Hài kịch rất buồn cười
Đến tháng 10 tây này sẽ chớp một tích rất hay !
? ? ?
Ngài nào cần có nhạc, chỉ trừ loại tàu hát và chiếu thế bảy

TẶNG KIỂU LẠ MỚI SANG !!!!

Qui-khách ở xa muốn xem hàng, xin cứ viết giấy về lấy mẫu, bản-hiệu xin vui lòng mà gửi đi ngay.
Nay kính bẩm

成興潘
PHAN-HUNG-THANH
26, Rue des Cantonnais
3049 HANOI (Tonkin)

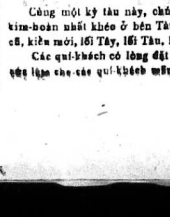
LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt quí ông nào mua thì gửi tiền cho : tí không có tiền gửi theo giấy mua thì bản-quán không trả lời. — Mua báo thì tính từ 1m hoặc nhảy mồng mười tháng tây mới có báo gửi.

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi
號 八 廿 棹 門 街 行 西 河 京 東

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng hiện chúng tôi mới có một bọn hàng rất tốt như : ngọc-thạch, hổ-phách, một hoè cũng nhẵn, đồ bạc, đồng hồ treo, đồng hồ quả-quít, v. v. ở Hong-kong sang.

Các qui-khách có lòng chiếu cố, xin mau đi-ngọc tới bản-hiệu, kẻo mất một dịp đặc biệt, mà dù mua cho ít nhiều mặc lòng, nhất luật đối đãi, tình giá thật rẻ.

Cùng một kỳ tàu này, chúng tôi lại mới thêm được vài tay thợ kim-hoàn nhất khéo ở bên Tàu sang nữa, từ đồ bạc cho chí đồ vàng, kiểu cũ, kiểu mới, lối Tây, lối Tàu, họ đều làm được cả.

Các qui-khách có lòng đặt hàng cho bản-hiệu, thì chúng tôi lại xin hết sức làm cho các qui-khách vừa ý mới nghe.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. Từ microfilms của Cornell

興 CHẤN-HƯNG 貞

金銀典秋寶玉器舖

Nhà ở phố hàng Bạc, số 80, Hanoi, có tiếng rất khéo rất cẩn-thận xưa nay và giữ-giá chiều lòng khách hàng, mà bán giá nhất định thật, dầu quí-khách ở xa gửi giấy đến mua cũng được như đến tận nơi, lại có giấy cam-kết chắc chắn lắm đoan rằng khi không muốn dùng đến nữa có thể giả lại được mà chẳng thiệt gì.

2066

TRỢ-THIỆN-ĐƯỜNG

Phố Hàng Lọng, số 30
Phòng giấy ở Hàng Phèn, số 29
(Rue du Vieux Marché)
Hanoi

Bản-hiệu mới xin được phép chuyên-trị về việc hiếu hỷ có đủ các thứ đồ và các thứ âm nhạc cho thuê. Lại có cả một bọn tuồng để đi phá quan, trị huyệt, cất hò đưa linh, và một bọn kèn tây thổi việc hỷ thì rất là vui vẻ, mà thổi về việc hiếu thì rất là buồn rầu.

Tính giá rất rẻ. Các ngài ở xa muốn thuê bản-hiệu cũng xin nhận. 2063

泰 LỢI-THÁI 利

BÁN ĐỒ VÀNG BẠC
104 Rue des changeurs Hanoi
(Trước ở số nhà 110)

Bản-hiệu chuyên nghề đã lâu năm, buôn bán thực thà, được nhiều quí-khách chiếu cố, đã thành nền nếp, nên có thể bán được nói giá hơn mọi nơi. Hàng bán có đơn nhận vàng đủ cân đủ tuổi, dù các ngài thân hành lại, hoặc gửi thư về, bản hiệu cũng theo thời-giá mà tính rất phải chăng.

2049

PHONG-TÀI

HIỆU ANNAM ĐÓNG GIẦY
Số 48, phố Xe-điếu (Rue des Pipes) Hanoi.

Kiểu đẹp! giá rẻ!
Có catalogue riêng, quí-khách muốn xem xin viết thư đến hỏi sẽ gửi

2064

NAM-HƯNG-THÀNH

18. Rue des Caisses, 18
(Phố Hàng-Hòm)
HANOI

Bản-hiệu bán các thứ khay, hộp, tráp trầu, sơn vẽ theo lối Nhật-bản, và sơn vẽ theo lối Annam.

Bản-hiệu lại có cả các thứ tranh vẽ bằng sơn mà vẽ vào kính và vào vải, trông rất đẹp.

Bản-hiệu cũng có làm các thứ ghế kiểu « Thonet » và các thứ mắc áo, làm bằng song uốn thực chắc chắn, bền chặt.

Bản-hiệu lại làm cả các thứ câu đối, hoành-phi, sơn các kiểu các mùi, như quấn thư, quả dưa, vân vân, thực đẹp thực bền. Kiểu nào bản-hiệu làm cũng được.

Bán buôn và bán lẻ.

Các tỉnh xa gửi về mua bản-hiệu cũng xin gửi hàng đi theo lối lĩnh hóa giao ngân.

Xin các quí khách chiếu cố.

2087

Thuận - Thành

BOTTIER-CHAPELLIER
7, Rue des Caisses, Hanoi
(*Số 7, phố Hàng Hòm*)

Bản-hiệu đóng giầy tây giầy ta và làm mũ, đủ các kiểu giá tính trung bình.

Có catalogue để biếu các quí-khách.

NGUYỄN-TIẾN-HÀM,
kính cáo.

2052

RƯỢU QUINQUINA CUSSAC

Rất bổ dùng cho những người ốm yếu.

BÁN TẠI NHÀ

GUIONEAUD FRÈRES

ở Hanoi-Haiphong, và tất cả các cửa hàng bán lẻ ở các tỉnh.

2051

HIỆU BÀO-CHẾ VÀ LỤC-HỢP

CHẾ THUỐC CHO NGƯỜI ĐẠI-PHÁP VÀ NGƯỜI AN-NAM

Ed. MONTÈS

Quan Bào-chế hạng nhất, Hà-nội, phố Paul-Bert, số 64

HÓA-HỌC CHẤT
và các thứ thuốc bào-chế

THUỐC ĐAU MẮT
Hiệu BONNET-CARD, trị các thứ đau mắt

THUỐC SOLUTION R. của ông HOLBÉ *để chữa a-phiện*
SOLUTION R. HOLBÉ
2$80 một chai

Theo luật mới — Muốn dùng thuốc này phải xin đơn quan Đốc-tờ người Pháp thì mấy có thể mua được.

Gouttes « MÉTHARSINATE »
1$00 một lọ
Thuốc bổ sức; kém ăn-ngủ, mỏi mệt không muốn làm việc gì; dùng thuốc này hay lắm!

Mấy thứ bản-hiệu hay bán:
Các thứ thuốc nước đựng lọ kín để tiêm vào da như thuốc bổ CACODYLATE DE SOUDE
Thuốc tiêm gọi là 914, *trị bệnh Giang-mai*
Thuốc ho-gió SIROP PECTORAL *đặc-cổ, sổ-mũi.*
Thuốc lao *chỉ người lớn dùng được thôi*

Thuốc lậu hiệu MONTÈS
thuốc uống — 2$00 lọ 30 viên
thuốc thụt — 0 90 một chai
Chữa các chứng lậu: chẳng kì mới hay cũ: uống thuốc cachets antiseptiques và thụt thuốc blenhorricide của Bản-hiệu thì chắc khỏi. Thuốc này đã chữa được vô số người phải bệnh lậu.

Gouttes « VIRGINIE »
1$00 một lọ
Trị những bệnh đàn bà như: Kinh nguyệt không điều, hay là khi hành kinh đau đớn mình mẩy, như đau bụng, gia con, uống thuốc này đổi máu xấu lấy lại máu tốt trong mình đã hao kém.

ĐỒ BUỘC THUỐC
ĐỒ DÙNG ĐỂ THÍ-NGHIỆM HÓA-HỌC

ĐỒ MO-SÈ
Kính-ảnh, đồ-ảnh, thuốc-ảnh hiệu LUMIÈRE và JOUGLA và giấy-ảnh, thuốc *Citrate* và thuốc *Bromure*
Bán cuộn và bán bao kín
Bán cất và bán lẻ

« THUỐC DÊRÊ »
0$90 một chai 1/4 littre
Trị bệnh giang mai bất kì mới hay cũ. Dùng thuốc 914 rồi thì nên uống thuốc này cho tiệt nọc! Dùng thuốc khác rồi cũng cần phải uống thuốc này thì mấy chắc khỏi hẳn được! Thuốc này rất hay, rất quí; vì chẳng hại gì đến sự sinh dục, lại bổ sức cho người có bệnh.
Muốn dùng thuốc này trong một tháng thì nên mua một chai lớn littre. Giá có 3$00 mà thôi.

Muốn đi giầy đẹp, gia tốt, kiểu lạ, nên đến hiệu **CỰ-LONG**, phố Hàng Bồ, số 61, *Hanoi.*

AU BONHEUR DES TONKINOIS
GRANDE FABRIQUE DE CASQUES FANTAISIE

HAI-CHINH

76, RUE DU PONT-EN-BOIS, 76
TONKIN – HANOI

Thưa các ngài, chúng tôi mới tìm được một thứ vải trắng lợp mũ thực bền thực đẹp mà không bao giờ dãn được.

2030 *Nay kính.*

Société des Phosphates du Tonkin

Bureaux et Usine à Haly-Haiphong

NÊN CẨN THẬN. — Chúng tôi kính trình các quí khách biết rằng chúng tôi mới bắt được mấy người nhà quê man trá đem rà nhỏ đất cát để làm phốt-phát (phosphate) giả để bán và bán giá rẻ hơn giá Phốt-phát thật.

Bột phốt-phát thì bao giờ cũng nhỏ hơn các thứ bột khác, không có thứ bột nào nhỏ bằng.

Vậy các quí khách khi mua phốt-phát, đừng nên tham rẻ mà mua phải phốt-phát giả, và nên cẩn thận dỡ bao phốt-phát ra xem, nếu thấy bột không được nhỏ thì đừng nên mua.

Nếu mua Phốt-phát mà nghi hoặc là giả thì nên gửi mẫu đến cho chúng tôi thử xem.

Song nếu ai bắt được người bán phốt-phát giả mà mách bảo cho chúng tôi biết, chúng tôi sẽ thưởng 20$00.

GIÁ PHỐT PHÁT. — Phốt phát bán tại nhà máy ở Haiphong giá như sau này:

28$00 một tấn (la tonne de 1000 kilos)		hiệu « PH. 19/21 ».
32,00	— —	hiệu « PH. S ».
50 00	— —	hiệu « PH. K ».

Phốt phát hiệu « PH. 19/21 » để bón ruộng đất chua, đất mặn.

Phốt phát hiệu « PH. S » để bón ruộng đất ngọt. Bột phốt phát hiệu này thì nhỏ hơn bột phốt-phát hiệu « PH. 19 21 ».

Phốt phát hiệu « PH. K » để bón ruộng đất ngọt. Bón ruộng đất chua, đất mặn thì lại càng tốt lắm.

Phốt phát hiệu « PH. K » này là một thứ phốt phát chúng tôi mới chế ra có chộn lẫn mấy thứ bột Potasse (Bột-tạt) ở bên Tây đem sang.

Dùng thứ phốt-phát hiệu « PH. K » này mà bón các thứ rau (Légumes) nhất là Bắp cải thì thật là tốt lắm.

CÁCH DÙNG. — Mỗi một mẫu vải bốn bao là 200 cân tây vải trước năm mười ngày rồi cày cũng được hay cấy trước năm mười ngày rồi vải phốt-phát cũng được.

MUA LẠI BAO KHÔNG. — Bao gai không (sac en jute vide) hễ còn lành lặn mà đem lại giả tại nhà máy ở Haiphong thì giá mỗi một cái là một hào chỉ (0$10). Nếu bao rách và hơi thủng thì chúng tôi không nhận nữa.

Các quí khách cần hỏi han điều gì nữa thì xin cứ lại nhà giấy chúng tôi ở tại nhà máy ở Hạ-Lý Haiphong, chúng tôi xin tiếp, hay gửi giấy đến cho chúng tôi xin sẽ giả lời ngay.

2036

PHAN-THÁI-THÀNH

HANOI — 4, RUE DES CANTONNAIS, 4 — HANOI

MỚI ĐẾN: LẮM KIỂU, NHIỀU MÙI RẤT ĐẸP

BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ

Đủ các thứ hàng Tàu, hàng Tây, hàng Ta, hàng Saigon và các thứ vải
Bản-hiệu lại có thợ may rất khéo để may quần áo ta và quần áo tây đủ các lối

Ancien Établissement TSANH-TSOI dit TRẦN-TÀI-MẬU, Fondé en 1892

TÉLÉPHONE N° 687

茂才陳 TSANH-HAP-TSAO Frères, Successeurs 海防 東京

N° 161, Quai Canton. — HAIPHONG

Chuyên nghề thầu khoán, làm cửa nhà và cầu cống

Bán đủ các thứ gỗ nguyên cây và gỗ sẻ các hạng gửi đi các nơi, có máy cưa (Scierie) làm thật nhanh và cẩn thận.

Làm đủ các hạng ống xây cống, dẫn thủy bằng xi-măng (buses en ciment).

Làm đủ các thứ chấn-song, tường-hoa, gạch-hoa đủ các mùi bằng xi-măng để lát nhà.

Làm đủ các thứ Sơn cửa nhà, Huile, Peinture, Verni, dầu Essence térébenthine, Colophane và Cire đóng chai.

Có bể cạn (barrage) cho thuê để chữa Tàu-thủy

Quý-khách ở xa cần dùng việc gì hay muốn mua thức gì, xin cứ viết thơ cho Bản-hiệu, hoặc chữ Tây, chữ Tàu, chữ Annam, Bản-hiệu cũng xin trả lời ngay lập tức.

2098

N° 191

TÁI-SINH-DUYÊN

(Sự-tích Mạnh-lệ-quân)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC *dịch thuật*

Nàng *Tố-hoa* nói:

— Tất là con trai thì nghĩa-phụ mới kén rể, cớ sao bây giờ lại hỏi như thế, há chẳng nực cười lắm ru!

Lương-giám ngảnh lại bảo *Cảnh* phu-nhân rằng:

— Nào thế phu-nhân còn nói gì nữa thôi!

Cảnh phu-nhân không dám nói câu gì nữa. *Lương giám* nói:

— Chỉ vì con rể ta vốn tính khiêm-cung, các hàng môn-sinh cũng cứ gọi là niên-huynh, cho nên chúng thấy nhu nhược mà có ý khinh-nhờn, ngày nay Trung-hiếu-vương mới dám nói bậy như thế. Hai cha con nhà *Hoàng-phủ*, dẫu cùng được phong vương-tước, nhưng sao bằng hai bố vợ con rể nhà ta đang làm thừa-tướng đứng đầu hàng trăm quan. Ngày mai con rể ta chấm trường xong về, ta sẽ liệu cho nhà *Hoàng-phủ*, khiến hắn phải biết cái uy-quyền quan thừa-tướng.

Nàng *Tố-hoa* nghĩ thầm: *Hoàng phủ thiếu-hoa* thật là càn-dỡ, để đến nỗi *Lương* thừa-tướng tức-giận, thế là hắn tự nhục thân. Bấy giờ *Lương giám* tức-giận bội-phần, chỉ đợi đến sáng hôm sau thì vào bệ-kiến. Lại nói chuyện *Lệ-minh-đường* vào trường chấm thi từ ngày mồng 6, nghĩ thầm ngày nay thân-mẫu ta khỏi bệnh, tất ngỏ chân-tình cho *Tô-đại nương* biết; *Tô-đại-nương* biết chuyện tất tân công mà nói với *Hoàng-phủ-thiếu-hoa*. *Hoàng-phủ thiếu-hoa* là người nông-nổi, xem như khi trước tâu xin cho *Lưu-tiệp* cũng không thương-nghị gì với ta, nếu bây giờ chàng nhân lúc ta đi chấm trường vắng mà tâu với triều-đình thì khi chấm trường xong, ta về bệ-kiến, tất làm cho ta thất thể diện. Mà triều-đình dùng lầm nữ-lưu, *Lương* thừa-tướng tuyển làm con rể, cũng đều thất thể diện cả. Việc này thật là một việc đáng lo ngại cho ta vậy.

Lệ-minh-đường cau mày nghĩ-ngợi, mới tìm được một kế: chẳng thà khiến cho chàng bị nhục, chứ ta không chịu thất-thể-diện nào, mà ta lại dạy chàng lần sau làm việc gì phải nghĩ cho kỹ. Chủ-ý đã định, mới cứ một lòng chăm việc chấm thi để tuyển lấy chân tài. Đến ngày 26 yết bảng: *Dư-tân* đỗ hội-nguyên; *Thôi-phan-phượng* trúng thứ 3 và *Cừu huệ-lâm* trúng thứ 9, các quan tân-khoa đều đến lạy mừng tọa-chủ, rất là nhiệt náo.

Buổi tối hôm ấy, *Hoàng-phủ-thiếu-hoa* ngủ không yên giấc, canh 4 đã dậy, sai người cầm thiếp sang mời cha con *Mạnh-sĩ-nguyên* để cùng tiến triều. *Lương-giám* cố ý thư thả mới đến. Vua *Thành-tôn* ra ngự triều, đem tờ biểu của *Hoàng-phủ-thiếu-hoa* tâu hôm trước, để trong tay áo, định thử *Lệ-minh-đường* xem có tài ứng-biến hay không.

Hoàng-phủ thiếu-hoa quì xuống tâu rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ! Việc chấm trường đã xong từ hôm qua, *Lệ* thừa-tướng cũng sắp vào triều, xin bệ-hạ gia ân mà cho phép cải-trang.

Vua *Thành tôn* ngẫm-nghĩ cười thầm: *Hoàng-phủ thiếu-hoa* thật là si-ngốc, khi nào trẫm lại chịu khuyên bảo cải-trang, để thiệt mất một người hiền-thần giúp việc của trẫm.

Nghĩ vậy mới phán rằng:

— Rồi trẫm sẽ phân-xử, tất-tất phải nói nhiều.

Các quan triều-thần tâu việc xong rồi, *Lương-giám* vào ngồi một bên, cứ giả cách như người không biết. Bỗng thấy ngọ-môn-quan quì xuống tâu rằng:

— Muôn tâu bệ-hạ! Quan *Lệ* thừa-tướng cùng các khảo-quan đã chực cả tại ngoài ngọ-môn, để xin vào bệ kiến.

Vua *Thành-tôn* truyền cho vào *Lệ-minh-đường* và quan phó chủ-khảo là *Âu-dương-tân* cùng các khảo-quan đều phủ-phục tâu rằng:

— Thần-đẳng phụng mệnh đi chấm trường, trường vụ xong rồi, cúi xin phúc mệnh.

Vua *Thành-tôn* truyền cho đứng dậy, rồi bảo rằng:

— Các ngươi hết lòng khó nhọc, vì nước cầu hiền, trẫm ban ân cho các ngươi đều được gia-thăng một cấp.

Các khảo-quan lạy tạ. *Lệ-minh-đường* cầm tập văn thi để trình ngự-lãm và tâu rằng:

— Đây là 10 quyển trên nhất, xin để trình ngự lãm.

Vua *Thành-tôn* phán rằng:

— Những quyển văn mà tiên-sinh đã lấy đỗ cao, tất là xuất sắc, trẫm phải xem kỹ mới được.

Vua *Thành-tôn* cho *Lệ-minh-đường* ngồi ở một bên, rồi giả cách xem các quyển văn, sẽ liếc mắt nhìn *Lệ-minh-đường* thì quả-nhiên giống người trong bức tranh thật, nhưng nhìn kỹ hai tai, không thấy có lỗ thủng, cũng là một việc đáng ngờ.

Vua *Thành-tôn* nghĩ thầm: một người giai-nhân tài-mạo như thế lại can đảm như thế, ai là kẻ chẳng phải yêu mến. *Hoàng-phủ thiếu-hoa* thấy vua *Thành-tôn* chỉ ngồi xem văn, nóng lòng sốt ruột, không biết đường nào?

Hồi lâu, vua *Thành-tôn* truyền nội-giám cầm các quyển văn cất vào trong cung, rồi mới bảo *Lệ-minh đường* rằng:

— Trong khi tiên-sinh đi chấm trường vắng, trẫm có tiếp được một tờ biểu-chương này, không biết thế nào mà phán đoán, vậy chờ tiên sinh về, để đưa cho tiên-sinh xem.

Nói xong, liền cầm tờ biểu trao cho *Lệ-minh-đường*, *Lệ-minh-đường* nghĩ thầm: chắc là tờ biểu của *Hoàng-phủ thiếu-hoa* đây. Nghĩ vậy, tức thì đứng dậy, đỡ lấy tờ biểu mà xem, quả nhiên là tờ biểu của *Hoàng-phủ thiếu-hoa* thật. Trong lòng tức-giận, giận về nỗi đã biết chân-tình, sao không bàn riêng với ta trước, để ta thiết kế cải trang, mà sao lại dám tự-tiện dâng biểu, khiến cho ta mất thể-diện. Chàng đã vô lý thì cũng chớ nên trách ta vô tình.

Lệ-minh-đường mới tỏ ý tức-giận mà tâu rằng:

— Ngày 2 vừa rồi quan học-sĩ *Mạnh-gia-linh* nói có thân-mẫu bệnh nặng, mời kẻ hạ-thần sang cho thuốc. Kẻ hạ-thần vào bắt mạch, biết là *Hàn* phu-nhân bị uất-kết nghĩ lắm mà thành bệnh. Kẻ hạ-thần mới kê hai đơn thuốc, dặn cho uống trong hai hôm. Đến ngày 5, kẻ hạ-thần lại tới bắt mạch, không ngờ *Hàn* phu nhân mê-hoảng, nắm lấy tay áo kẻ hạ-thần, kêu kẻ hạ-thần là con gái, rồi ngã lăn xuống đất, nằm chết ngất đi, cả nhà xúm vào, gọi mãi chưa tỉnh. Bấy giờ kẻ hạ-thần thiết nghĩ *Hàn* phu-nhân vì nhớ con gái mà thành bệnh, tất là con gái phu-nhân giống mặt kẻ hạ thần, cho nên phu-nhân nhận lầm. Nhưng nhà làm thuốc nên có cái lòng « Cắt đùi cứu người », vậy kẻ hạ-thần tạm nhận để cho *Hàn* phu-nhân được hồi tỉnh. Ngờ đâu cả nhà họ *Mạnh* cứ một mực nhận kẻ hạ-thần làm con gái *Hàn* phu-nhân, nếu kẻ hạ-thần tranh-biện thì sợ *Hàn* phu-nhân uất lên mà chết, lại phải cố nhịn. Kẻ hạ-thần liên trúng tam-nguyên, vào tòa Hàn-lâm, thăng chức Binh-bộ, nay lại mông ân được làm thừa-tướng. Nếu là con gái thì phàm các phủ huyện và các khảo-quan trong bấy nhiêu khoa thi, có lẽ nào che mặt cả cho được...

(*Còn nữa*).